

پنجمین اجلاس عادی سران و هفتمین نشست شورای اجرایی اتحادیه

آفریقا سیرت لیبی ۵ - ۱ ژوئیه ۲۰۰۵

برابر با ۱۴-۱۰ تیر ماه ۱۳۸۴

پنجمین اجلاس عادی سران اتحادیه آفریقا در تاریخ ۱۴-۱۳ تیرماه سال جاری برابر با ۵ و ۶ ژولای ۲۰۰۵ در شهر سیرت لیبی با حضور بیش از چهل تن از رؤسای کشورها و دولتهای آفریقایی و هیأت‌هایی از پنجاه و سه کشور عضو با حضور شخصیت‌های بین‌المللی از جمله دبیر کل سازمان ملل متحد، رئیس کمیسیون اتحادیه اروپا، رئیس حکومت خودگران فلسطین، نمایندگان از سازمانهای منطقه‌ای و بین‌المللی از جمله سازمان بین‌المللی کار، یونسکو و نیز هیأت‌های ناظر از کشورهای چین، ژاپن، کره شمالی، کره جنوبی، ایتالیا، هلند، دانمارک، آمریکا، انگلستان، آلمان، کوبا برگزار گردید.

براساس تصمیم متخذه در چهارمین اجلاس مجمع اتحادیه آفریقا (ابوجا، دیمه ۱۳۸۳ برابر با ژانویه ۲۰۰۵) دهمین نشست عادی کمیته نمایندگان دائمی (PRC)، (۸۷ تیرماه برابر با ۲۸-۲۹ ژوئن ۲۰۰۵)، هفتمین نشست شورای اجرایی (۱۰ و ۱۱ تیرماه برابر با ۱ و ۲ ژولای) و پنجمین مجمع اتحادیه (۱۳ و ۱۴ تیرماه سال جاری برابر با ۴-۵ ژوئیه ۲۰۰۵) در سیرت لیبی برگزار گردید.

بر این اساس قبل از اشاره به دستور کار مجمع اتحادیه آفریقا، در ذیل به مهم‌ترین دستور کارهای مطروحه در خلال نشستهای کمیته نمایندگان دائمی و شورای اجرایی که پیش از برگزاری اجلاس مجمع تشکیل شد، اشاره می‌شود:

الف - دهمین نشست عادی کمیته نمایندگان دائمی (PRC)، (۷-۸ تیرماه برابر با ۲۸-۲۹ ژوئن ۲۰۰۵)،

ارائه گزارش در خصوص اعلامیه برابری جنسیتی در آفریقا مصوب اجلاس آدیس آبابا تیرماه ۱۳۸۳

تشکیل زیر کمیته‌های نمایندگان دائمی (PRC) با محوریت ایجاد فضای یکپارچه برای مخابرات آفریقا.

ارائه گزارش در خصوص وضعیت پناهندگان

ارائه گزارش در خصوص تعریف دقیق از یهودیان پراکنده در آفریقا (دیاسپورا) و فرایند آن در شورای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (اکوسوک) اتحادیه آفریقا.

گزارش در خصوص هزینه منازعات در آفریقا

ارائه گزارش کنفرانس وزرای اقتصاد و آموزش کشورهای عضو اتحادیه آفریقا

بررسی پیشنهادات کشور مصر شامل :

۱. درخواست میزبانی بیست و پنجمین نشست سران فرانسه و آفریقا در سال ۲۰۰۹،

ایجاد کانال تلویزیون پان آفریکن،

۲. ایجاد مرکز آفریقا برای مبارزه با بیماریهای کشنده واگیردار همانند ایدز

۳. درخواست تاسیس مرکز فرماندهی شورای تحقیقات علمی و تکنولوژی آفریقا در

ارائه گزارش پیش‌نویس مصوبات به شورای اجرایی (وزرای امور خارجه)

ب - برگزاری هفتمین نشست شورای اجرایی (۱۱-۱۰) تیرماه برابر با ۱-۲ ژوئیه (۲۰۰۹):

- تصویب پیش‌نویس کمیته نمایندگان دائمی (PRC)
- بحث در خصوص موضوعاتی چون: اصلاحات در سازمان ملل متحد
- انتخاب اعضای کمیسیون آفریقایی حقوق بشر و مردم آفریقا
- انتخاب کارشناسان کمیته حقوق و رفاه کودکان آفریقا
- ارائه گزارش از فعالیتهای پارلمان پان‌آفریکن

پیشنهادات دولتها

- بررسی پیشنهادات کشورها

الف - مصر

۱. درخواست میزبانی بیست و پنجمین نشست سران فرانسه و آفریقا در سال ۲۰۰۹.
۲. ایجاد کانال تلویزیون پان‌آفریکن.
۳. ایجاد مرکز آفریقا برای مبارزه با بیماریهای کشنده واگیردار همانند ایدز.
۴. درخواست تاسیس مرکز فرماندهی شورای تحقیقات علمی و تکنولوژی آفریقا در

مصر

ب - لیبی: بررسی خطرات دانه‌های وارداتی در آفریقا

دستور کار پنجمین اجلاس عادی سران اتحادیه

الف - ارائه گزارشات

- صلح و امنیت در آفریقا
- گزارش اهداف هزاره
- اصلاحات در سازمان ملل
- نیاد طرح مشارکت جدید در خصوص آفریقا
- موضوع ادغام دادگاه آفریقایی حقوق بشر و مردم و دادگاه عدالت اتحادیه آفریقا
- گزارش در خصوص الزامات دومین مرحله از کنفرانس جهانی سران در خصوص جامعه - اطلاعات جهانی WSIS (نوامبر ۲۰۰۵، تونس)
- ارائه گزارش کمیته‌ای متشکل از هفت تن از روسای جمهور آفریقایی به ریاست رئیس جمهور اوگاندا در خصوص ایجاد پست وزراء
- ارائه گزارش توسط رئیس جمهور مجمع اکوسوک اتحادیه آفریقا
- ارائه گزارش توسط رئیس پارلمان پان افریکن

ب - پیشنهادات مطروحه توسط سران

۱. کشور مصر

- درخواست میزبانی بیست و پنجمین نشست سران فرانسه و آفریقا در سال ۲۰۰۹،
- ایجاد کانال تلویزیون پان افریکن،
- ایجاد مرکز آفریقا برای مبارزه با بیماریهای کشنده واگیردار همانند ایدز،

- درخواست تاسیس مرکز فرماندهی شورای تحقیقات علمی و تکنولوژی آفریقا در مصر
- ۲. کشورهای سنگال و جمهوری کنکو:
  - برسیمت شناختن موضوع بهداشت عمومی در آفریقا در نشست آتی مجمع جهانی بهداشت
- ۳. کشور لیبی
  - خطرات دانه‌های وارداتی به آفریقا
- ۴. نیجریه
  - رایزنی جهت تشکیل نشست سران و رهبران آفریقا، مناطق امریکای جنوبی و دولتهای کارائیب.
  - پذیرش پیش‌نویس تصمیمات و اعلامیه‌های پنجمین اجلاس عادی سران
  - پذیرش تصمیمات و اعلامیه‌های هفتمین اجلاس عادی شورای اجرایی.

سخنرانی‌های ایراد شده در مراسم افتتاحیه اجلاس سیرت

مراسم افتتاحیه پنجمین اجلاس عادی اتحادیه آفریقا در روز دوشنبه ۱۳ تیرماه ۱۳۸۴ در سالن واگادوگوی شهر سیرت لیبی با سخنرانی معمر قذافی رهبر لیبی در جمع رؤسای جمهور و سایر میهمانان مدعو برگزار گردید.

بخش‌هایی از اظهارات قذافی

”شهر سیرت قلب آفریقا و پیشگام در مبارزه با استعمارگران رومی، ترک و ایتالیائیها در اعصار گوناگون تاریخی بوده است لذا این شهر خط مقدم مبارزه با استعمار است. پنج سال است که از طرح اتحادیه آفریقا می‌گذرد این مدت فرصت کمی نبوده اما سرعت تحولات اتحادیه چندان رضایت بخش نبوده است و این موضوع یکی از نگرانی‌های اتحادیه آفریقا است و باعث ناامیدی مردم آفریقا است زیرا آنها فکر می‌کنند اتحادیه آفریقا نیز مانند سلف خویش یعنی سازمان وحدت آفریقا عمل نموده است. هنوز خیلی از ارکان اتحادیه آفریقا از جمله دادگاه عدالت، بانک مرکزی آفریقا و صندوق مالی آفریقا و صندوق مالی آفریقا تأسیس نشده است. اگر کشوری قدرت و مسئولیت میزبانی این ارکان را ندارد آنرا به کشور مقتدر دیگری واگذار نماید.

براساس ماده ۳ بخش ب اساسنامه اتحادیه آفریقا هدف اتحادیه همگرایی و کسب استقلال است، اما ما در این خصوص کار خاصی نکرده‌ایم. زیرا ابراز دفاع از حاکمیت که مکانیسم دفاعی است وجود ندارد لذا ما نیازمند ایجاد وزارت دفاع و وزیر دفاع برای اتحادیه آفریقا هستیم. ما نیازمند وزیر تجارت خارجی برای بازار بزرگ آفریقا هستیم و باید در جهت همگرایی اقتصادی و سیاسی حرکت کنیم. ماده ۴ اساسنامه اتحادیه آفریقا در مورد سیاست دفاعی تصریح نموده که باید این سیاست تحقق یابد و شرط آن ایجاد وزیر دفاع در اتحادیه است. برغم گذشت چهل سال از تأسیس سازمان وحدت آفریقا در ۱۹۶۳ ما به هیچ چیزی دست نیافتیم و هر سال دور هم جمع می‌شویم بدون آنکه نتیجه عملی بگیریم. الآن ۱۵ سال از قرارداد ابوجا گذشته و ما هنوز نتوانسته‌ایم یک بلوک اقتصادی قدرتمند ایجاد نمائیم. همانطور که رهبر فقید غنا قوام نکرده در ۱۹۶۳

پیش‌بینی نمود ما نتوانسته‌ایم خود را به ایالات متحده آفریقا نزدیک کنیم و جهت ایجاد ایالات متحده آفریقا چاره‌ای جزء اتحاد نداریم.

ما نیازمند رهبران مقتدر و انقلابی هستیم. دشمنان ما قوی و ما ضعیف هستیم و متأسفانه آفریقا در حال حرکت به سمت یک عصر استعمارگرایی نوین هست. این همان چیزی است که قوام نکرومه هم این را مطرح کرد. زیرا زمان و مکان و سرعت تحولات بر ما غلبه نموده است و ما از زمان عقب هستیم. ما قادر به رقابت با تحولات جدید نیستیم و این ناشی از عدم اتحاد و یکپارچگی دول آفریقایی است. ما نیازمند ایجاد پست وزیر امور خارجه برای اتحادیه آفریقا هستیم. این موضوع خنده‌دار است که برخی کشورها دارای وزیر مشاور در امور خارجی و دفاع آفریقا دارند ولی اتحادیه ما هنوز وزیر دفاع و وزیر خارجه ندارد. درست است که اتحادیه آفریقا دارای شورای اجرایی و شورای امور خارجه است. اما نیاز به وزیر امور خارجه نیز داریم و این موضوع رنج‌آور است.

ما باید طرح ماهواره و مخابرات آفریقایی (K.A.F.F) را هر چه سریعتر عملی نمائیم. اتحادیه اروپا نمی‌تواند الگوی مناسبی برای اتحادیه آفریقا باشد. ولی ایالات متحده آمریکا می‌تواند الگوی مناسبی برای این اتحادیه باشد زیرا الگوی اتحادیه اروپا در آفریقا عملی و قابل اجراء نیست. تعامل ما با کشورها و نظام بین‌الملل باید مبتنی بر احترام و سود متقابل باشد. اگر به کسی می‌خواهید کمک کنید، اگر به گدا کمک می‌کنید به او نباید بگوئید مذهب شما چیست شما آیا مسلمان هستید یا مسیحی؟ اگر به آفریقا کمک می‌کنید نباید پیش شرط بگذارید ما نیاز به کمک شما نداریم. زیرا این کمک‌ها بدنبال خود مداخله در فرهنگ و حاکمیت ما را دارد. شما اگر به ما کمک می‌کنید نیاز به ثروت آفریقا دارید. این در حالی است که آفریقا دارای پنجاه درصد ذخایر طلای جهان، یک

فصلنامه مطالعات آفریقا - بهار و تابستان ۱۳۸۴

چهارم اورانیوم جهان، نود و پنج در صد کروم و کبالت و شصت و پنج درصد کاکائوی جهان می‌باشد. آفریقا دارای بیست و پنج هزار کیلومتر رودخانه است. بنابراین ما آفریقا و آینده آنرا نمی‌توانم با گدایی بسازیم. با گدایی آینده هیچ ملتی رقم نخواهد خورد.

گروه هشت، گروه ده یا گروه هفت نمی‌توانند آینده آفریقا را بسازند لذا ما نیازمند همکاری دو جانبه بین کوچک و بزرگ هستیم. از دید ما حکومت مطلوب یعنی یکی رشد کند و دیگری عقب بماند. از آقای تونی بلر بخاطر کمک به آفریقا تشکر می‌کنم اما ما فقیر نیستیم بلکه براساس آماری که ارائه دادم ما ثروتمند هستیم و نیاز به کمک نداریم. ایدز پدیده جدیدی نیست و هفتاد سال است که کشف شده است. این تهدیدی برای آفریقا نیست. چرا که جمعیت ما دیروز ۲۵۰ میلیون نفر، امروز ۸۰۰ میلیون نفر و فردا ۱ میلیارد نفر خواهد بود. از مشکلات عمده آفریقا افزایش بی‌رویه قیمت نفت است که کشورها را تحت تأثیر قرار داده است. در آفریقا چهار کشور تونس، لیبی، مراکش و الجزایر فاقد هرگونه رود هستند. لذا ما حاضریم به برخی کشورها نفت بدهیم و در عوض آب بگیریم. متأسفانه ۲۰۵ درصد از نقدینگی و پول آفریقا در خارج گردش می‌کند و ۳٪ آن در آفریقا است باید آن ۲۰۵ درصد را به داخل آفریقا جذب کنیم. ما نیاز به اصلاحات سازمان ملل نداریم. ما نیازی به داشتن کرسی دائم در سازمان ملل نداریم ما دارای یک کرسی در مجمع عمومی سازمان ملل هستیم. اگر اصلاحی بخواهد صورت بگیرد باید در مجمع عمومی و پارلمان جهان که نمایندگان آن حضور دارند صورت گیرد. مجمع عمومی باید مثل هاید پارک انگلیس شود که هر کس هر چه دلش می‌خواهد بگوید اصلاح مجمع عمومی به معنای اصلاح دیوان دادگستری بین‌المللی، شورای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، سازمان بین‌المللی خواربار و کشاورزی، صندوق بین‌المللی کودکان و یونسکو است. شما حق ندارید کشورهای جهان را تحت فشار قرار دهید که دمکراسی را اجرا کنند.

اصلاحات در سازمان ملل یعنی احترام به قطعنامه‌های دیوان دادگستری بین‌المللی. در تحریم لیبی دیوان دادگستری گفت شورای امنیت فاقد هرگونه صلاحیت است. اما تمام قطعنامه‌های تحریم و تنبیه لیبی توسط شورای امنیت صادر شد. طرح پیوند شمال آفریقا به خاورمیانه یک طرح استعماری و نژادپرستانه است و نباید رخ دهد آسیا - که من آنرا شرق کثیف می‌نامم - آسیا است و آفریقا، آفریقا است.

سپس آلفاء عمر کناره رئیس کمیسیون اتحادیه آفریقا به شرح ذیل به ایراد سخنرانی پرداخت

”من از آقای اباسا نجو و امبکی روسای جمهوری آفریقای جنوبی و نیجریه جهت حل و فصل منازعات منطقه‌ای در آفریقا از جمله بحران ساحل عاج و دارفور سودان تشکر می‌کنم. همگرایی منطقه‌ای در آفریقا در گروه مشارکت همگانی می‌باشد. متأسفانه بسیاری از وعده‌های دول غربی مبنی بر بخشش بدهی‌های کشورهای آفریقا از جمله تخصیص ۷ درصد از تولید ناخالص داخلی خود به دول آفریقایی هنوز عملی نشده است و این جای نگرانی است. اقدامات دول غربی در مورد آفریقا ناکافی بوده و ما خواستار ایجاد زیر ساختارهای لازم در آفریقا به منظور کارآمد نمودن کمک‌های ارائه شده به این قاره می‌باشیم. نیاز امروز کشورهای آفریقا در بخش‌های کشاورزی، بهداشت و انجام پروژه‌های زیر ساختاری شامل راه‌آهن، بزرگراه و خطوط لوله گاز و نفت است. اصلاحات در سازمان ملل متحد می‌بایستی مبنی بر ایجاد عدالت در جهان و در راستای تأمین امنیت و تأمین منافع همه کشورها از جمله دول آفریقایی باشد.“

سپس کوفی عنان دبیر کل سازمان ملل نیز به ایراد سخنرانی پرداخت

وی طی اظهاراتی چهار عامل اساسی برای پیشرفت آفریقا را در حوزه‌های امنیت، توسعه، دموکراسی و حقوق بشر عنوان نموده و از طرح مشارکت جدید برای توسعه آفریقا (نپاد) بعنوان مکانیزمی مناسب جهت توسعه همگرایی اقتصادی، سیاسی و اجتماعی این قاره یاد نمود. سپس به ترتیب محمود عباس رئیس حکومت خودگردان فلسطین، عمر موسی دبیر کل اتحادیه عرب به ایراد سخنرانی پرداختند.

سخنرانی مراسم افتتاحیه اباسانجو رئیس اتحادیه آفریقا و رئیس جمهور نیجریه

”حضور میهمانان و اعضای گوناگون از جامع بین‌المللی در این اجلاس، حاکی از تمایل آنها به انجام همکاری و کمک به توسعه آفریقا است. لذا از تمام شما جهت کمک به توسعه آفریقا بویژه در زمینه صلح و امنیت دعوت به همکاری می‌نمایم. برگزاری اجلاس سران از یکبار در سال به دوبار در سال، حاکی از خواست رهبران اتحادیه برای عملی‌تر نمودن اهداف اساسنامه اتحادیه آفریقا است. این اجلاس از دو جهت مهم است اولاً در زمانی برگزار می‌شود که توجه سازمان ملل و جامعه بین‌الملل به سمت آفریقا است. ثانیاً در روزهای آتی ما اجلاس سران هفت کشور صنعتی در انگلستان را پیش رو داریم. از تونی بلر بخاطر ارائه گزارش خود به کمیسیون اتحادیه تشکر می‌کنم و در واقع گزارش او به اتحادیه برای ساخت بهتر ابعاد و ماهیت بحرانهای آفریقایی کمک نمود. ما جهت اصلاحات سازمان ملل هیأتی را ریاست موسوینی رئیس جمهور اوگاندا در اجلاس ابوجا برگزیدیم که با کمک بانک توسعه آفریقا، کمیسیون اقتصادی ملل متحد برای

آفریقا، و کمیسیون اتحادیه آفریقا نظر مشترک اتحادیه آفریقا در خصوص اصلاحات سازمان ملل را در ماه سپتامبر ۲۰۰۵ ارائه نمایند. ما باید در جهت تحقق توسعه، حسن حکومتداری، دموکراسی و حقوق بشر در آفریقا تلاش کنیم. ما از تصمیمات وزرای اقتصاد و دارایی گروه هشت در خصوص بخشش بدهی‌های ۱۴ کشور آفریقایی تشکر می‌کنم. از سازمان بین‌المللی کار، سازمان خوابار و کشاورزی، از کشورهای نروژ، سوئد، اندونزی، هلند، ژاپن، هند، چین، انگلستان و آمریکا برای کمک به اتحادیه تشکر می‌کنم. بدون صلح و امنیت اهداف هزاره سوم عملی نمی‌شود. پنجمین نشست صلح سودان در ۱۰ ژوئن ۲۰۰۵ در ابوجا برگزار شد، اما هنوز بحران بطور کامل حل نشده است. طرفهای درگیر باید این موضوع را بدانند که صبر و شکیبای جامع بین‌المللی در این خصوص با محدودیت مواجه است. لذا باید هر چه سریعتر از فرصت استفاده کرده و موافقت‌نامه صلح را کاملاً عملی کنند.

در خصوص بحران ساحل عاج هر چند با تلاش‌های امبکی و سایرین موافقت‌نامه صلحی امضاء شده است، اما باید به موافقت‌نامه صلح ۲۹ ژوئن ۲۰۰۵ طرفین درگیر پایبند باشند. از برگزاری انتخابات دموکراتیک در گینه بیسائو، آفریقای مرکزی و توگو استقبال کرده و خوش آمد می‌گوییم. از یاسینبه و فرانسوا بوزیزه نیز تشکر و قدردانی می‌نمایم. از جمله معضلات آفریقا مشکل بیکاری جوانان، امنیت، فقر و توسعه می‌باشد. ما با کمک اکواس توانستیم بحران لیبیا را حل کرده و زمینه لازم جهت انتخابات اکتبر ۲۰۰۵ را فراهم کنیم. پس به خواست ما و اکواس تایلر قدرت را رها کرد و سرانجام نیجریه به او پناهندگی اعطا کرد، هر چند که در این رهگذر کشور ما تحت فشار و تهدیداتی گوناگون جهت تسلیم تایلر بوده است، به‌رحال ما از هر اقدامی جهت بازگشت کامل صلح لیبیا

استقبال نموده و زمینه لازم را برای برگزاری انتخابات دمکراتیک آماده نموده‌ایم. نیاد حالا چهارمین سال تأسیس خود را پشت سر گذاشته است. نیاد با کمک جامعه اقتصادی آفریقا در تلاش جهت جذب سرمایه‌گذاری خارجی، کمک‌های فنی و توسعه و همگرایی سیاسی و اقتصادی آفریقا است. در ارتباط با مکانیسم تجدید برابری (APRM) باید گفت که تا پایان سال جاری میلادی با افزایش ۶ کشور دیگر تعداد اعضای پذیرنده این مکانیسم به ۲۳ کشور افزایش خواهند یافت و این مکانیسم دلیلی بر حرکت و تعهد جمعی دول آفریقایی برای تحقق حکومت خوب و توسعه پایدار است. ما باید سرمایه‌گذاری جوانان آفریقا و آینده امنیت آفریقا را تضمین می‌کنیم. در زمینه تکنولوژی و علم قرار است کنفرانس جهانی اطلاعات در ماه نوامبر ۲۰۰۵ در شهر تونس برگزار شود و از دو نفر از شخصیت‌های مهم جهانی در زمینه تکنولوژی اطلاعاتی دعوت بعمل آورده‌ایم.

در زمینه کشاورزی و ایجاد توسعه محصولات کشاورزی بطور مشخص پیشنهاد برگزاری اولین میزگرد در زمینه محصولات ماهیگیری را به کمیسیون ارائه داده‌ایم ما از سیاستهای برابری جنسیتی در آفریقا و توسعه سازمان پان آفریکن زنان آفریقا حمایت می‌کنیم

سپس جلسات سران در پشت درهای بسته ادامه یافت. پس از پایان مذاکرات هیاتهای شرکت‌کننده سه‌شنبه شب جهت شرکت در مراسم ضیافت شام رسمی رهبر لیبی عازم محل ضیافت شدند. و در روز چهارشنبه ۱۴ تیرماه ۱۳۸۴ مراسم اختتامیه برگزار گردید.

تصمیمات، اعلامیه‌ها و قطعنامه پایانی پنجمین اجلاس سران اتحادیه آفریقا در لیبی

اهم تصمیمات، اعلامیه‌ها و قطعنامه پایانی پنجمین اجلاس سران اتحادیه آفریقا در شهر سیرت لیبی (تیرماه ۱۳۸۴) به شرح ذیل می‌باشد:

الف) تصمیمات

- مقرر شد کنفرانس وزرای اقتصاد و دارایی آفریقایی سالی یکبار در سال تشکیل جلسه دهد.
- مقرر شد کمیسیون اتحادیه آفریقا با همکاری دول عضو الزامات کمیسیون سازمان ملل در خصوص آفریقا را پیگیری نموده و به اجلاس سران گزارش دهد.
- مقرر شد اقدام تسریع کننده برای حفظ و توسعه کودکان آفریقایی جهت نیل به اهداف توسعه هزاره صورت پذیرد و در این خصوص نشست در سال ۲۰۰۶ تشکیل شود.
- مقرر شد با توجه به تصمیمات مقدماتی جامعه جهانی اطلاعات در مپاتو (ژولای ۲۰۰۳) و آدیس آبابا (ژولای ۲۰۰۴)، کلیه اعضای جامعه آفریقایی در نشست جهانی جامعه اطلاعات که قرار است در نوامبر ۲۰۰۵ در تونس تشکیل شود، شرکت نمایند.
- مقرر شد دول عضوی که تاکنون گزارش دوره‌ای خود را به کمیسیون حقوق بشر و مردم آفریقا براساس ماده ۶۲ منشور این کمیسیون تحویل نداده‌اند، هر چه سریع‌تر این کار را انجام دهند.

فصلنامه مطالعات آفریقا - بهار و تابستان ۱۳۸۴

- مقرر شد هر چه سریع‌تر موضع مشترک آفریقا در خصوص ارزیابی اهداف توسعه هزاره به سازمان ملل ارائه گردد.
- مقرر شد وزرای اقتصاد و دارایی دول آفریقایی با کمک کمیسیون و کمیته نهاد اتحادیه آفریقا کلیه گام‌های ضروری جهت پیگیری تصمیمات برنامه اقدام گروه هشت در کاناناز سکیس در خصوص آفریقا، را پیگیری نمایند.
- از مذاکرات تجاری چندجانبه بعمل آمده بین کمیسیونهای اقتصادی منطقه‌ای آفریقایی با ارکان مختلف سازمان تجارت جهانی قدردانی شده و بر اجرای تصمیمات قاهره و برنامه دوحه تاکید شد.
- مقرر شد پیش‌نویس طرح ادغام دادگاه آفریقایی حقوق بشر و مردم آفریقا با دیوان قضایی اتحادیه آفریقا در نشست عادی شورای اجرایی و مجمع مورد بررسی قرار گیرد. همچنین از زحمات وزیر امور خارجه الجزایر آقای محمد بدجووایی رئیس پیشین دیوان بین‌المللی دادگستری ICJ قدردانی شد. همچنین مقرر شد کلیه اقدامات ضروری از جمله تعیین قضات دیوان، تعیین بودجه و عملیاتی نمودن ثبت‌نام دول آفریقایی صورت پذیرد. همچنین مقرر شد دادگاه در منطقه شرق آفریقا ایجاد گردد.
- براساس انتخابات بعمل آمده توسط هفتمین نشست شورای اجرایی اعضای کمیسیون حقوق بشر و مردم آفریقا بدین شرح انتخاب شدند:

۱. خانم ALAPINI _ GANSOU (بنین)

۲. آقای MUSA _ BITAYE

۳. آقای MUMBA MALILA (زامبیا)

۴. خانم PANSY TLAKULA (آفریقای جنوبی)

- براساس انتخابات بعمل آمده توسط هفتمین نشست شورای اجرایی اعضای کمیته آفریقایی کارشناسان حقوق و تسهیلات کودکان آفریقا بدین شرح می‌باشند:

۱. خانم NDIAYA DIAKHATE (سنگال)

۲. خانم KOFFI APPOH (ساحل عاج)

۳. خانم MARTHA KOOME (کنیا)

۴. خانم PHOLO (لسوتو)

۵. خانم LUCIA SELTLAHAMO (بوتسوانا)

۶. آقای MOUSSA SISSOKO (مالی)

- بر اهمیت دانه‌های کشاورزی بعنوان یک عامل مهم در افزایش بهره‌وری کشاورزی و نیل به امنیت غذایی در قاره آفریقا، تاکید شد.
- مقرر شد براساس توصیه‌های شورای اجرایی، مکانیسم پیگیری اصلاحات سازمان ملل، گسترش یابد. همچنین در این خصوص تعداد اعضای کمیته بر این اساس افزایش یابد:

۱. گروه اصلی که در برگیرنده سه عضو می‌باشد.

۲. کمیته فرعی که متشکل از ده نماینده از مناطق پنجگانه آفریقا

- است. پنج عضو جدید دیگر نیز بصورت هر منطقه یک نماینده، مجدداً انتخاب گردیدند. همچنین مقرر شد کمیته مذکور در صورت نیاز با سایر مناطق جهان به مذاکره بپردازد.

- بنا به پیشنهاد شورای اجرایی مقرر شد براساس اصل ظرفیت مقیاس جدید ارزیابی عملکرد، کشورهای الجزایر، لیبی، مصر، نیجریه و آفریقای جنوبی ۱۵ درصد از بودجه جاری خود را بدون احتساب نرخ شناور جهت کمک به اتحادیه آفریقا اختصاص دهند. همچنین مکانیسم مقیاس جدید ارزیابی عملکرد هر سه سال یکمرتبه، مورد تجدید نظر قرار گیرد.
- براساس پیشنهاد شورای اجرایی مقرر شد جلسه فوق العاده‌ای به منظور تدوین ساختار کمیسیون و بودجه اتحادیه آفریقا برای سال ۲۰۰۶ میلادی تشکیل گردد.
- مقرر شد به منظور نیل به همگرایی سیاسی و اقتصادی و رسیدن به ایالات متحده آفریقا گروهی متشکل از هفت کشور آفریقای لیبی، الجزایر، گابن، لسوتو، اوگاندا، سنگال و کنیا بریاست الشگون اباسانجو رئیس اتحادیه آفریقا جهت بررسی پیشنهادات کشور لیبی تشکیل جلسه دهند.

ب) اعلامیه‌ها

۱- اعلامیه اهداف توسعه هزاره

” ما سران دولتها و حکومت‌های آفریقای ضمن تائید اهداف توسعه هزاره که در سپتامبر ۲۰۰۰ توسط مجمع عمومی مورد تایید قرار گرفت بر تسریع توسعه و همگرایی آفریقا و فقر زدایی تاکید می‌کنیم. بدین منظور دول آفریقای تلاش خود را جهت تقویت همکاری در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی بویژه در زمینه صلح و امنیت افزایش می‌دهند. ما از جامعه بین‌المللی می‌خواهیم تا یک سیستم منصفانه و عادلانه‌ای جهت تجارت برابر و تسهیل آفریقا در دسترسی به بازارهای جهانی ایجاد نمایند.“

۲- اعلامیه سران در خصوص اصلاحات در سازمان ملل متحد

” ما سران دولتها و حکومت‌های آفریقایی در خلال پنجمین اجلاس عادی سران در سیرت لیبی ۴-۵ ژوئای ۲۰۰۵ خواهان انجام اصلاحات جامع در سیستم ملل متحد هستیم به نوعی که این اصلاحات اصول، اهداف و ایده‌آل‌های منشور ملل متحد را جهت ایجاد جهانی مبتنی بر جهان‌گرایی، برابری و موازنه منطقه‌ای فراهم آورد.

موضع مشترک آفریقا براساس اصل اجماع نظر در خصوص توسعه پایدار، امنیت جمعی و اصلاحات نهادینه در سازمان ملل متحد می‌باشد. همچنین ما خواستار تخصیص دو کرسی دائم به آفریقا با تمامی مزایای آن از جمله حق وتو و پنج کرسی غیر دائم شورای امنیت می‌باشیم. ما خواستار تقویت مجمع عمومی سازمان ملل متحد هستیم تا این رکن قادر باشد نقش خود را بطور کامل بعنوان مهم‌ترین و دمکرات‌ترین رکن سیستم ملل متحد و پارلمان جهانی ایفاء نماید.

ما خواهان تقویت نقش دبیر کل در کارآمدتر نمودن و حمایت بیشتر از آفریقا هستیم. ما خواستار ایجاد کمیسیون صلح‌ساز، رکن جدید حقوق بشری و دمکرات‌تر نمودن نهادهای برتون وودزی هستیم. “

۳- اعلامیه در خصوص مذاکرات صلح دارفور سودان

” ما سران دولتها و حکومت‌های آفریقایی با استقبال از انتصاب سلیم احمد سلیم بعنوان فرستاده ویژه اتحادیه آفریقا در مذاکرات صلح سودان، از تلاش‌های وی حمایت و قدردانی نموده و از دولت سودان و جنبش برابری و عدالت بخاطر امضای پیش‌نویس

اعلامیه اصول صلح DOP ستایش نموده و بر پیوستن جنبش آزادیبخش سودان به پذیرش پیش نویس اعلامیه اصول صلح تاکید می کنیم.

ت- قطعنامه

- قطعنامه اصلاحات مربوط به شورای امنیت سازمان ملل متحد
- ” ما دول آفریقایی ضمن استقبال از پیشنهادات اصلاحات سازمان ملل متحد خواستار سه نوع آزادی شامل آزادی از خواسته ها، آزادی از وحشت و آزادی توأم با عزت برای همه دول توسعه یافته و هم برای دول در حال توسعه هستیم. ما نیاز به تقویت نهادهای سازمان ملل متحد به منظور تقویت کارآمدی سازمان بویژه ارگانهای اصلی آن شامل مجمع عمومی و شورای امنیت هستیم.“
- شورای امنیت می بایستی واقعیات کنونی جهان را منعکس نموده و به این واقعیت توجه کند که در ۱۹۴۵ بسیاری از دول آفریقایی حضور نداشتند، لذا کرسی برای آفریقا در شورای امنیت در نظر گرفته نشد و ما بعنوان تنها قاره ای هستیم که فاقد نماینده و کرسی دائم در شورای امنیت سازمان ملل متحد هستیم.
- لذا خواهان اختصاص کرسی دائم در شورای امنیت به قاره آفریقا مانند سایر مناطق جهان هستیم. ما خواستار گسترش شورای امنیت در زمینه افزایش اعضای دائم و غیردائم آن با کلیه امتیازاتش از جمله حق وتو می باشیم. ما خواهان اختصاص دو کرسی دائم و پنج کرسی غیردائم در شورای امنیت به آفریقا هستیم و خواستار افزایش اعضای شورای امنیت از ۱۵ عضو به ۲۶ عضو هستیم این ۱۱ کرسی اضافی شامل:

الف) اعضای دائم که بایستی شامل:

دو نماینده از آفریقا، دو نماینده از آسیا، یک نماینده از آمریکای لاتین و یک نماینده از دول اروپای غربی و سایرین.

ب) اعضای غیردائم می‌بایستی شامل:

دو نماینده از آفریقا، یک نماینده از آسیا، یک نماینده از دول اروپای شرقی و یک نماینده از دول آمریکای لاتین و کارائیب باشند.

اجلاس در پایان نیز ضمن صدور اطلاعیه‌ای از تلاش‌های معمر قذافی و ملت لیبی جهت برگزاری موفقیت‌آمیز اجلاس تشکر نموده است.

ملاحظات

در ضمن پنجمین اجلاس عادی سران اتحادیه آفریقا در شهر سیرت زادگاه معمر قذافی بعنوان یکی از چهار شهر مهم لیبی از انسجام و نظم سازمان بسیار خوبی برخوردار بود و تدابیر شدید امنیتی در محل برگزاری اجلاس و همچنین در مسیر فرودگاه شهر سیرت تا محل اقامت هیاتها برقرار بود. و در میان میهمانان و مدعوین ناظر غیر آفریقائی در اجلاس سران اتحادیه آفریقا در سیرت لیبی می‌توان به نمایندگان دولتهای آلمان، آمریکا، انگلستان، هلند، دانمارک، ایتالیا، چین، کوبا، کره شمالی، کره جنوبی، هند، برزیل... و نمایندگان سازمان بین‌المللی کار، یونسکو، نهضت اسلامی و ... اشاره نمود.

فرازهای پیام نخست وزیر ژاپن خطاب به سران اجلاس اتحادیه

”از جمله موضوعات مهم پنجمین نشست عادی سران اتحادیه آفریقا شامل برنامه اهداف هزاره سوم و انجام اصلاحات در سازمان ملل می‌باشد. ما موفقیت اتحادیه آفریقا در نیل به همگرایی سیاسی و اقتصادی با کمک نهاد و اکواس را تبریک می‌گوئیم. یک دهه از آغاز اولین دور نشست‌های کنفرانس بین‌المللی توکیو برای توسعه آفریقا معروف به تیکاد گذشته است. کشور ژاپن با برگزاری سه تیکاد یک چهارم کل کمکهای جهانی به آفریقا را به خود اختصاص داده است. کشور ژاپن در مارس ۲۰۰۵ مبلغ ۶۰ میلیون دلار به توسعه همگرایی آفریقا کمک کرده است. سال ۲۰۰۵ سال آفریقا است و سازمان ملل توجه ویژه‌ای به آفریقا دارد. کشور ژاپن تاکنون در زمینه مبارزه با ایدز کمکهای فراوانی به آفریقا نموده است. در اجلاس ادیان گروه هشت در سال ۲۰۰۳ ژاپن مبلغ ۹ میلیارد دلار از بدهی‌های آفریقایی را بخشید و صد درصد بدهی کشورهای بسیار فقیر بدهکار را بخشید. دومین موضوع اجلاس بحث انجام اصلاحات در سازمان ملل می‌باشد. ژاپن از جمله کشورهای خواستار اصلاح سازمان ملل است ما از فرصت طلایی که قرار است با اعطای کرسی دائم در شورای امنیت به آفریقا دهند حمایت می‌کنیم ژاپن در سال جاری برای گسترش روابط خود با اتحادیه آفریقا مبادرت به ایجاد کرسی نمایندگان دائم در اتحادیه آفریقا نموده است و این یک اقدام سمبلیک نسبت به یک توسعه عملی روابط است.“

قابل ذکر است ششمین اجلاس سران اتحادیه آفریقا قرار است در ژانویه ۲۰۰۶ در خارطوم پایتخت سودان برگزار شود.

تهیه‌کننده: محسن قانع، کارشناس اداره اول آفریقا